

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΓΕΡΓΕΡΗΣ 1911-1937

Από έγγραφο με ημερομηνία 9-10-1911 της ενοριακής και σχολικής επιτροπής της Γέργερης, πληροφορούμαστε ότι ιερέας του χωριού ήταν ο παπα – Γιάννης Νέου Γεωργίου. Μέλη της ενοριακής επιτροπής ήταν οι: Γ. Φραγγιαδάκης, Μ. Καραντινός και ο Δημ. Σηφάκης. Ο Γεργιανός Γ. Ζερβακάκης ήταν ο εκπρόσωπος του χωριού στο δημοτικό συμβούλιο. Να σημειώσουμε εδώ ότι η Γέργερη μαζί με όλα τα γύρω χωριά (17) από τον Πανασό ως το Ζαρό αποτελούσαν ένα δήμο με την επωνυμία: Δήμος Ζαρού (από το 1880 έως το 1919).

Από άλλο έγγραφο με ημερομηνία 28-9-1912 εκδομένο από το σχολείο Γέργερης διαπιστώνουμε ότι δάσκαλος του χωριού εκείνη τη σχολ. χρονιά (1912-13) ήταν ο Κωνστ. Γ. Κανναβάκης. Από συνοδευτικό έγγραφο με την ίδια ημερομηνία, μαθαίνουμε ότι στο σχολείο της Γέργερης φοιτούσαν και παιδιά από τα χωριά: Απομαρμά και Τζανιανά, Μαστραχιανά, Καρδαμιανά και Νίβρητο (28-6-1913). Από την Δ΄ τάξη προήχθησαν τη χρονιά εκείνη 10 μαθητές (και οι 10 αγόρια).

Το 1912 στη Γέργερη εκτός από το αρρεναγωγείο λειτουργούσε και παρθεναγωγείο. Δασκάλα σ' αυτό ήταν η Χαρίκλεια Σαυρίδου (έγγραφο 14-12-1912). Από το συγκεκριμένο έγγραφο πληροφορούμαστε ότι τη σχολ. χρονιά 1912-13, υπόχρεα για φοίτηση ήταν 73 κορίτσια. Όμως τελικά εγράφησαν μόνο 40. Απ' αυτά, τα 35 εγράφησαν στην Α΄ τάξη και 5 στη Β΄. Τακτικά φοιτούσαν μόνο οι 37. Από άλλο έγγραφο με ημερομηνία 3-7-1913 το οποίο υπογράφει και πάλι η δασκάλα Σταυρίδου πληροφορούμαστε ότι στο παρθεναγωγείο εγράφησαν 41 κορίτσια. Απ' αυτά αποφοίτησαν 5, προήχθησαν 23 και απορρίφθηκαν 13. Επίσης πληροφορεί την προϊστάμενη αρχή Ζαρού ότι το διδακτήριο είναι κατάλληλο. Παραπονείται όμως ότι: *«οι κάτοικοι όμως ουδεμίαν επιμέλεια δεικνύουσι δια την παιδεία»*. Εδώ να εξηγήσουμε ότι παρ' ότι η εκπαίδευση ήταν υποχρεωτική, για τους περισσότερους γονείς το σχολείο ήταν υπόθεση πολυτέλειας μιας και ο αγώνας της καθημερινής επιβίωσης δεν άφηνε και πολλά περιθώρια για άλλες φροντίδες.

Από άλλο έγγραφο του αρρεναγωγείου Γέργερης με ημερομηνία 15-12-1912 πληροφορούμαστε ότι τα υπόχρεα για φοίτηση αγόρια το 1912-13 ήταν 91. Εγράφησαν 91 (στην Δ΄ τάξη 11, στη Γ΄ 19, στη Β΄ 24 και στην Α΄ 37) όμως τακτικά φοιτούσαν μόνο τα 75. Το αρρεναγωγείο ήταν εκείνη τη χρονιά αδιαίρετο μονοτάξιο.

Από το έγγραφο με ημερομηνία 9-2-1913 της ανωτέρας διοίκησης Κρήτης πληροφορούμαστε ότι το σχολείο είχε υποβιβαστεί σε μονοτάξιο. Πριν απ' αυτό το γεγονός, το σχολείο λειτουργούσε με δυο δασκάλους. Ο άλλος δάσκαλος ήταν ο Στ. Μαστραχάς ο οποίος όμως έχασε τη θέση του στο σχολείο Γέργερης λόγω του υποβιβασμού του σχολείου.

Από έγγραφο με ημερομηνία 23-6-1912 της δασκάλας Χ. Σταυρίδου (πρακτικό παράδοσης) μαθαίνουμε ότι το παρθεναγωγείο διέθετε τα εξής εποπτικά μέσα:

1. 1 μαυροπίνακα.
2. 5 θρανία και μια τράπεζα.
3. 1 χάρτη Κρήτης.
4. μαθητολόγιο, γενικό και ειδικό έλεγχο, βιβλίο πιστοποιητικών σπουδής, αλληλογραφίας, βιβλίο πρακτικών.

5. νόμους, υπηρεσιακή αλληλογραφία με εγκυκλίους και διατάγματα.

Άλλο έγγραφο (πρωτόκολλο παράδοσης) του παρθεναγωγείου με ημερομηνία 3-7-1913 μας πληροφορεί για τα εποπτικά μέσα που παραδίνει εκείνη τη χρονιά στο εκκλησιαστικό συμβούλιο. Αυτά ήταν:

1. 9 θρανία παλαιού συστήματος
2. 2 μαυροπίνακες
3. 1 τράπεζα
4. 3 καθίσματα
5. 1 μελανοδοχείο
6. 1 κανόνα
7. μαθητολόγιο, γενικό και ειδικό έλεγχο, βιβλίο αλληλογραφίας, βιβλίο πιστοποιητικών σπουδής
8. πρακτικά της εκπαιδευτικής επιτροπείας 1909
9. διατάγματα, υπηρεσιακά έγγραφα, εγκυκλίους.

Πίνακας με ημερομηνία 28-6-1913 μας πληροφορεί για το μαθητικό πληθυσμό του αρρεναγωγείου Γέργερης το σχολ. έτους 1912-13. Απ' αυτό προκύπτουν τα παρακάτω στοιχεία:

ΤΑΞΗ	ΕΓΓΡΑΦΕΤΕΣ	ΜΗ ΦΟΙΤΗΣΑΝΤΕΣ	ΦΟΙΤΗΣΑΝΤΕΣ	ΠΡΟΑΧΘΕΝΤΕΣ	ΑΠΟΡΡΙΦΘΕΝΤΕΣ	ΑΠΟΦΟΙΤΗΣΑΝΤΕΣ	ΜΕΤΕΓΡΑΦΕΝΤΕΣ	ΧΩΡΙΑ								
								ΓΕΡΓΕΡΗ	ΝΙΒΡΗΤΟΣ	ΚΑΡΔΑΜΙΑΝΑ	ΜΑΣΤΡΑΧΙΑΝΑ	ΑΠΟΜΑΡΜΑ	ΚΑΣΤΕΛΙ	ΤΖΑΝΙΑΝΑ	ΑΡΔΑΧΘΙΑ	ΆΛΛΟ
Δ'	11	1	10	7	2	1	-	6	2	1	1	-	-	-	-	1
Γ'	19	3	16	10	6	-	-	14	3	1	-	-	-	-	-	1
Β'	24	-	24	22	2	-	-	15	2	3	-	3	1	-	-	-
Α'	37	6	30	8	22	-	1	25	3	4	1	2	-	1	1	-
ΣΥΝΟΛΟ	91	10	80	47	32	1	1	60	10	9	2	5	1	1	1	2

Πίνακας μαθητικού πληθυσμού σχολείου Γέργερης 1912-13. Γιώργης Φραγκάκης.

Πρακτικό παράδοσης που υπογράφει ο δάσκαλος Κ. Κανναβάκης με ημερομηνία 28-6-1913 προς τον παπα – Γιάννη μας πληροφορεί για τα μέσα και υλικά που διέθετε το αρρεναγωγείο Γέργερης τη χρονιά εκείνη. Σύμφωνα με αυτό στο σχολείο υπήρχαν:

1. 12 γεωγραφικοί χάρτες
2. 2 μελανοπίνακες
3. στερεά σώματα γεωμετρίας

4. 24 θρανία νεότερου συστήματος και 4 του παλιού
5. 2 τραπέζια με έδρα
6. 2 καθίσματα
7. 1 κουδούνι
8. 1 σημαία
9. 2 εικόνες (1 του Σωτήρος και 1 του πρίγκιπα)
10. 1 σφραγίδα
11. 1 ντουλάπα φύλαξης του αρχείου
12. 1 καταβρεκτήριο
13. πλήθος υπηρεσιακών εγγράφων και λίγα βιβλία (εγχειρίδια)
14. βιβλίο αλληλογραφίας, ειδικό και γενικό έλεγχο, βιβλίο πιστοποιητικών σπουδής, μαθητολόγια).

Έγγραφο – κατάλογος με ημερομηνία 20-9-1913 μας πληροφορεί ότι το σχολ. έτος 1913-14 στο αρρεναγωγείο Γέργερης οι υπόχρεοι για φοίτηση ήταν 90. Δάσκαλος και αυτή τη χρονιά υπογράφει ο Κ. Κανναβάκης. Και αυτή τη χρονιά το αρρεναγωγείο θα λειτουργήσει με ένα δάσκαλο (έγγραφο 14-12-1913). Το παρθεναγωγείο επίσης θα λειτουργήσει κανονικά με δασκάλα την Χαρίκλεια Σταυρίδου (έγγραφο 30-12-1913).

Το σχολ. έτος 1916-17 δάσκαλος στο αρρεναγωγείο Γέργερης ήταν ο Νικόλαος Παπαχατζάκης (έγγραφο 17-11-1916). Από έγγραφο με ημερομηνία 15-11-1917 του αρρεναγωγείου Γέργερης πληροφορούμαστε ότι δάσκαλος το σχολ. έτος 1917-18 ήταν ο Ε. Μ. Φραγκιουδάκης. Ακόμα έγγραφο με ημερομηνία 27-10-1926 μας πληροφορεί ότι στο σχολείο εργάστηκε και ο Νικ. Δ. Νικολαντωνάκης από το Ζαρό για μια ίσως χρονιά ανάμεσα στα έτη 1919 - 1924.

Ένα έγγραφο ακόμα με ημερομηνία 21-4-1937 του σχολ. Γέργερης μας πληροφορεί για κάποια κρατική αρωγή ύψους 26.173,50 δραχμών. Αναφέρεται επίσης σε εργολάβο με όνομα Αγ. Ταρλά στον οποίο θα πρέπει να εξοφληθεί ο Β΄ λογαριασμός για έργα τα οποία πραγματοποίησε (προφανώς για την κατασκευή του νέου κτιρίου του σχολείου). Επίσης αναφέρεται σε ποσό ύψους 115.938,70 δρχ. το οποίο είχε κατατεθεί ήδη σε λογαριασμό για το συγκεκριμένο έργο.

* Όλα τα στοιχεία αντλήθηκαν από το αρχείο του δημοτικού σχολείου Ζαρού που την περίοδο 1912-14 είχε την ευθύνη εποπτείας όλων των σχολείων, της περιοχής.

Γιώργης Φραγκάκης

ΔΗΜΟΣΙΕΥΤΗΚΕ ΣΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ «Αποψη του νότου», ΣΤΟ ΦΥΛΛΟ ΜΕ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ Τρίτη 20-1-2009.